

КОМП'ЮТЕРНО-ТОМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ ОНКОЗАХВОРЮВАНЬ У СОБАК ТА КОТІВ

Кирило ТЕЛЯТНІКОВ здобувач третього (доктор філософії) рівня вищої освіти 4 курсу ОП
«Ветеринарна медицина»

Андрій ТЕЛЯТНІКОВ д.вет.наук, професор кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних
тварин, telyatnikov1973@gmail.com

Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна

Онкологічні захворювання домашніх собак та котів представляють собою серйозну проблему та певні виклики ветеринарним фахівцям з боку постановки діагнозу та подальшого лікування онкохворих тварин, оскільки несвоєчасна постановка чіткого діагнозу та призначення адекватного лікування може призвести до втраченого часу та призвести до страждань і реальної загрози загибелі тварини. Що в свою чергу завдає також морально-психологічну травму власникам тварин у разі загибелі або евтаназії онкохворих тварини. Успішне лікування пухлин у собак та котів цілком залежить від своєчасної діагностики зазначеної патології.

Останнім часом, широкого розповсюдження у галузі ветеринарної медицини дрібних домашніх тварин набула діагностика новоутворень з використанням методу комп'ютерної томографії (КТ). Доцільність методу КТ доведена не тільки з метою виявлення існуючих пухлин у дрібних тварин, але ще і для пошуку більш ранніх ознак даної патології [1,2].

Слід зазначити, що не всі власники собак та котів, за різними причинами, погоджуються провести КТ діагностику з подальшим лікуванням онкохворих тварин і не кожен лікар ветеринарної медицини має можливість запропонувати вищезгаданий метод діагностики. Тому важливе значення у разі використання методу КТ діагностики за онкопатології набуває систематизація найбільш розповсюджених патологій за КТ досліджень.

Метою роботи було провести комп'ютерно-томографічний моніторинг звернень власників собак та котів з онкопатологією.

Матеріалом для досліджень слугували собаки та коти хворі на онкопатологію які надходили до клінік ветеринарної медицини: Одеського державного цирку, Ветеринарного госпіталю «Айболить», м. Одеса та Ветеринарного центру «Фаворит, м. Одеса. При цьому застосовували статистичні, клінічні, рентгенологічні, гістологічні, морфометричні та комп'ютерно-томографічні дослідження.

Результати проведеного дослідження поширеності КТ онкопатології собак та котів у м. Одеса протягом 2021-2024 р.р. наведені у табл.1.

Таблиця 1. КТ поширеність онкопатології собак та котів у м. Одеса. у 2021-2024 р.р.

Пухлини в ділянці	Собаки	Коти
Мозковий відділ	1	-
Носова порожнина	2	3
Ротова порожнина	2	2
Кінцівки	5	-
Черевна порожнина	2	-
Новоутворення молочної залози	3	9

Джерело: власні дослідження авторів.

Як видно з таблиці 1, найбільш розповсюдженими онкопатологіями з якою зверталися власники собак та котів виявились злоякісні пухлини молочної залози у кішок, що склало 31% від загальної кількості КТ звернень власників собак та котів (29). Ці данні цілком узгоджуються з даними закордонних дослідників, пухлини молочної залози у котів є досить поширеним захворюванням, яке становить 17% від всіх видів пухлин та займає третє місце після лімфом та пухлин шкіри [3,4].

З іншого боку у собак найбільш зустрічаємою патологією виявились пухлини кінцівок, що склало 17,2% від загального звернення власників собак та котів. Якщо проаналізувати статистичні дослідження за видовою ознакою, то цей відсоток буде набагато вищим і складає у собак та котів відповідно 64,3 та 33,3 %. Слід зазначити, що у разі ураження носової порожнини новоутворення носили характер доброякісних пухлин – 5 випадків (поліпи носової порожнини), які перекривали відповідний дихальний шлях у носовому ході. У ротовій порожнині були діагностовано різні форми ураження верхньої та нижньої щелеп переважно злоякісного характеру. Онкопатологія кінцівок складалась з остеосарком плечової (2) і стегнової кісток (2) та фібросаркоми в ділянці колінного суглоба і гомілки (1). Також у черевній порожнині були виявлені випадки онкопатології передміхурової залози у собак (2) та різні форми метастатичного ураження печінки та мезентеральних лімфатичних вузлів як наслідок розповсюдження злоякісних пухлин молочної залози у кішок. Під час статистичної обробки онкопатології черевної порожнини, ураження метастатичного характеру пухлинами молочної залози (собаки -1; кішки – 4) не враховували у Таблиці 1; так як і інші метастатичні ураження грудної порожнини основною пухлиною (собаки - 3; кішки – 1). Щодо низького відсотку виявлення онкопатології мозкового відділу голови (собаки -1; кішки – 0), це пов'язано з незацікавленістю, останніми роками, власників собак та котів у виявленні даної категорії онкозахворювань методом КТ.

Проблема постійного зволікання ветеринарними лікарями з визначенням діагнозу за різної онкопатології у собак та котів, у порівнянні з гуманною медициною, значно звужує спектр надання якісних та осучаснених лікувальних ветеринарних послуг хворим тваринам. Крім того, достатньо обмежена кількість наукових публікацій, які б чітко систематизували прогностичну складову та тривалість і наслідки лікування собак та котів з пухлинами. Наприклад, іноді лікарі ветеринарної медицини стикаються з питанням визначення розміру пухлини як предиктору (прогностичного фактору) [5]. Тому, на нашу думку, КТ діагностика різноманітних онкопатологій у собак та котів може значно покращити моніторинг перебігу, більш чітко визначити напрямки лікуванням та прогноз за онкозахворювань у вищезазначених тварин.

З усього викладеного можна зробити висновки:

1. За комп'ютерно-томографічним моніторингом частоти звернень власників собак та котів, пухлини молочної залози у кішок (31%) та пухлини кінцівок у собак (17,2%) є досі розповсюдженою онкопатологією.

2. Комп'ютерно-томографічна діагностика різноманітних онкопатологій у собак та котів забезпечує моніторинг перебігу, подальші напрямки лікуванням та прогноз онкозахворювань.

Список використаних джерел

1. Телятніков К. А., Телятніков А.В., Білий Д.Д. Клініко-діагностична характеристика предикторів за пухлин молочної залози у котів // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: Сучасний стан розвитку ветеринарної медицини, науки і освіти присвяченої 35-річчю заснування факультету ветеринарної медицини, м. Житомир_12-13 жовтня 2022р., С. 136-139

2. Teliatnikov, K., Teliatnikov, A., & Dankevych, N. (2022). Prospects for the diagnosis of mammary gland tumors in cats using the method of computer tomography. In Materials of 16th International Continuing Education Congress Turkish Small Animal Veterinary Association (p. 334). Istanbul, Turkey.

3. Hayes, H. M. Jr., Milne, K. L., & Mandell, C. P. (1981). Epidemiological features of feline mammary carcinoma. *Veterinary Record*, 108, 476–479.
4. Lana, S. E., Rutteman, G. R., & Withrow, S. J. (2001). Tumors of the mammary gland. In S. J. Withrow & D. M. Vail (Eds.), *Small animal clinical oncology* (4th ed., pp. 628–636). Canada: Saunders Elsevier.
5. Morris, J. (2013). Mammary tumours in the cat. Size matters, so early intervention saves lives. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 15, 391–400.

УДК 614.3.579.63 (083.13)

ПІДХОДИ ТА СКЛАДОВІ ВИПРОБУВАНЬ ХАРЧОВОГО ЛАНЦЮГА ЗА САНІТАРНО-МІКРОБІОЛОГІЧНИМИ КРИТЕРІЯМИ

Оксана ТІМЧЕНКО, канд. вет. н., завідувач бактеріологічного відділу,
tango_tango@i.ua

Алла КІТ, канд. вет. н., менеджер системи якості, kitala75@gmail.com

Ірина КОВАЛЬОВА, канд. вет. н., провідний лікар ветеринарної медицини,
kiv3kiv3@i.ua

Одеська регіональна державна лабораторія державної служби України з питань
безпеки харчових продуктів та захисту споживачів
м.Одеса, Україна

Актуальним і невідкладним питанням для харчової промисловості є забезпечення споживачів належними харчовими продуктами, якісними та безпечними, контроль за якими покладено на оператора ринку та органи Державної Влади в рамках компетенцій. Внутрішній контроль виробництва харчових продуктів здійснюється операторами ринку на всіх етапах обігу [2].

Інтенсивний розвиток промисловості використання у сільському господарстві хімічних речовин призводить до потрапляння у продовольчу сировину та харчові продукти чужорідних речовин, які ймовірно можуть негативно вплинути на споживача. Тому запровадження оператором ринку постійного моніторингу за показниками безпеки є одним з ключових завдань, що запобігають виникненню шкоди здоров'я людей.

Оператори ринку харчових продуктів відповідно до вимог законодавства про безпеку повинні володіти знаннями всіх законодавчих актів і впровадити систему управління небезпечними чинниками на виробництві (НАССР) та забезпечити виконання цих вимог [5].

Згідно до технологічних процесів та асортименту харчових продуктів і оцінки ризику, оператори ринку мусять дотримуватись належних умов виробничих процесів, що має за мету уникнення забруднення продуктів на всіх етапах їхнього обігу [2].

Підтвердження належної гігієнічної практики та дотримання технологічних процесів оператор має забезпечувати документування всіх процедур та надати докази своєї діяльності, в тому числі і шляхом лабораторного підтвердження. Для цього здійснюється відбір зразків під час виробничого контролю [1]. Крім того відбір зразків може проводитися органами Держпродспоживслужби України під час планових та позапланових заходів: плановий відбір – для виконання щорічного плану державного контролю/нагляду та/або державного моніторингу; позаплановий відбір – якщо під час здійснення державного контролю виникла обґрунтована підозра щодо невідповідності (звернення, скарги громадян) або існують інші підстави для відбору зразків (звернення оператора ринку), встановлені законом (доручення Виконавчих органів Влади) [1].

Періодичність лабораторного контролю з урахуванням ризик орієнтованого підходу у відповідності до затверджених графіків операторів ринку, здійснюється за мікробіологічними